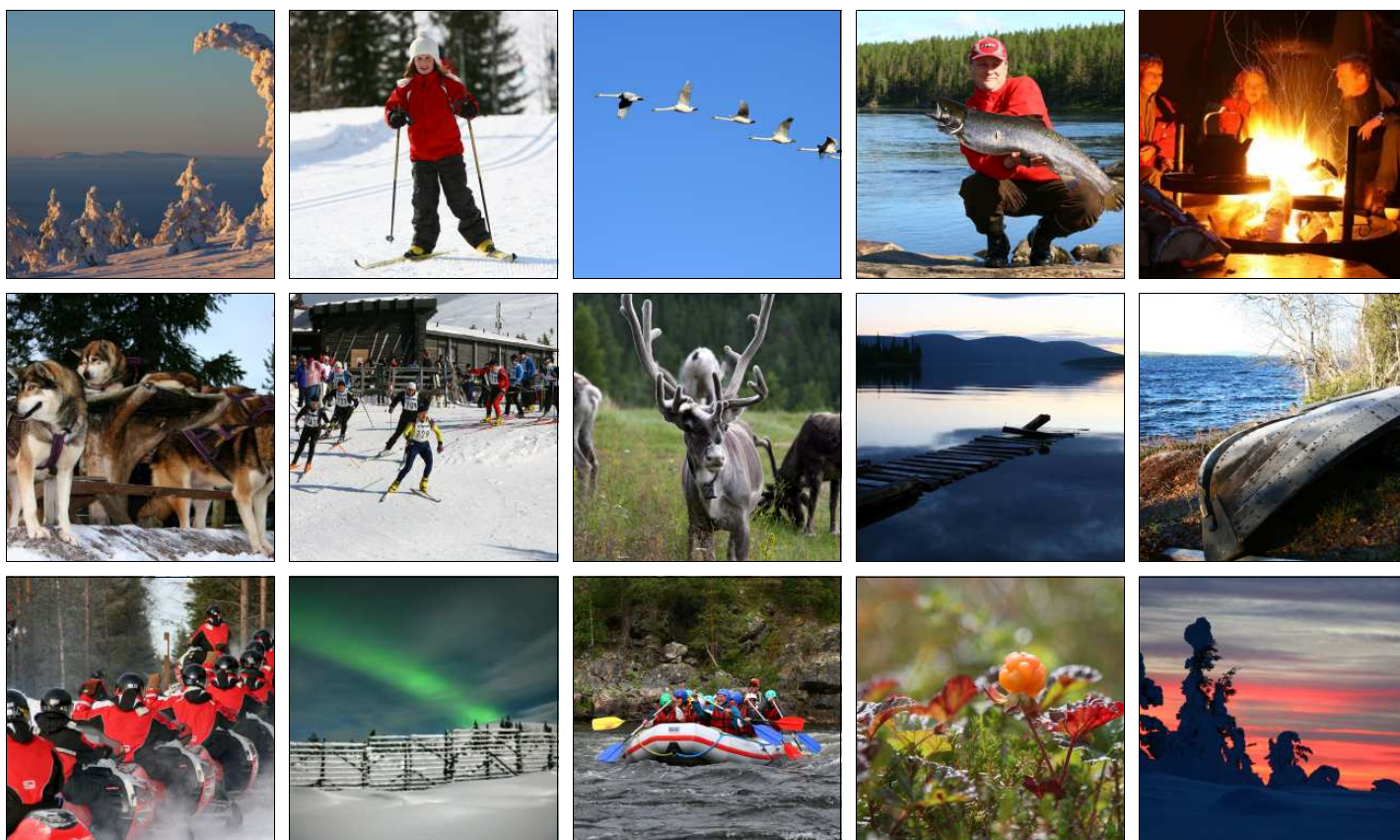

Muonion matkailun askelmerkit vuoteen 2020

Muonion kunnan matkailustrategia 2015—2020

Kuvat: Kouta Kuva / Pauli Hänninen, www.tunturi-lappi.fi > kuvapankki

***Luonnostaan kestävä, paikallisuudesta ylpeä,
rohkea ja tekevä luontomatkailu-Muonio***

Muonion kunta / elinkeino & matkailu
PL 25, 99300 Muonio www.muonio.fi

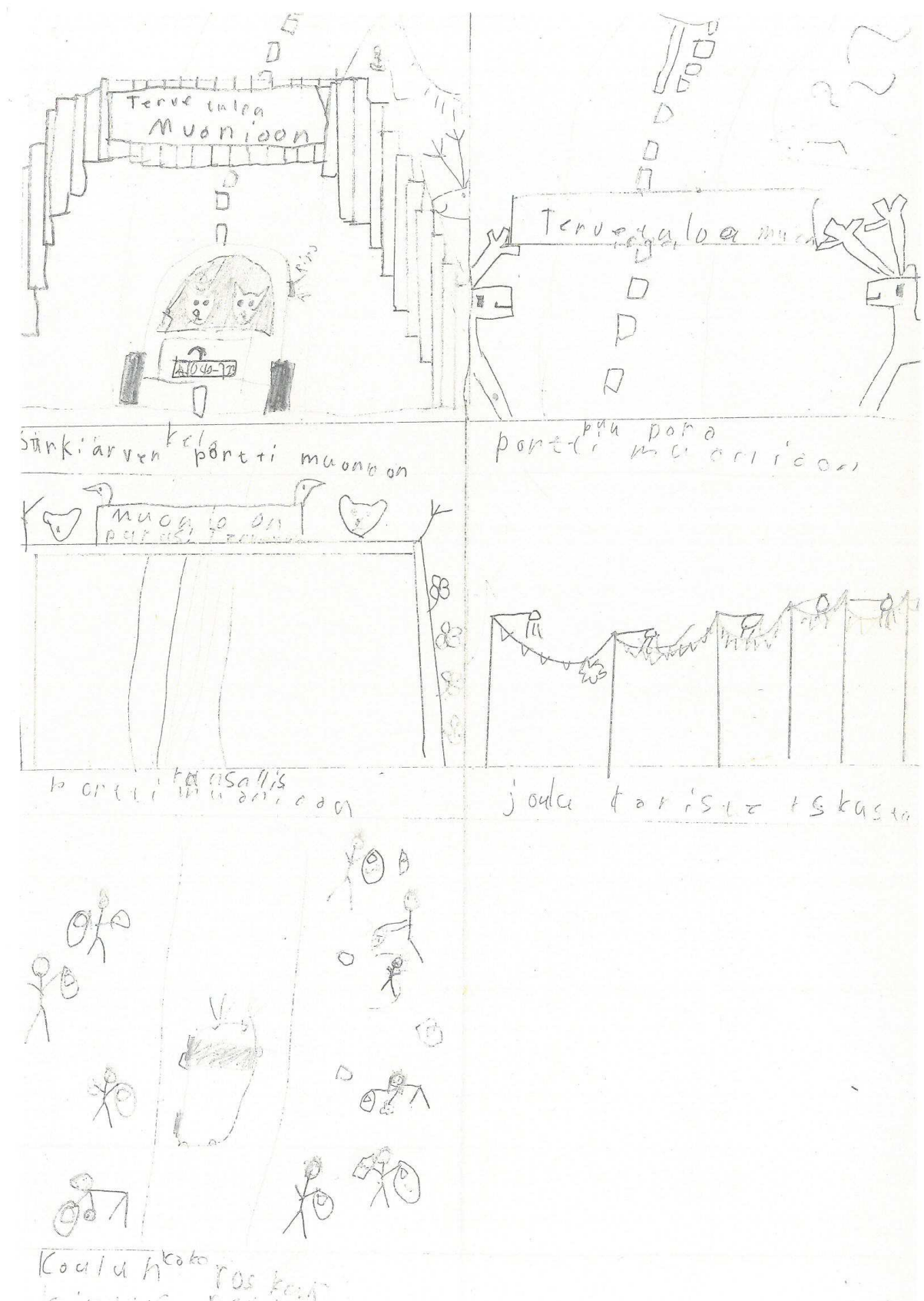

LAPIN LIITTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Yhden Muonion koulun 4-luokkalaisten näkemys siitä, millaisia tienvarsikylttejä voisi Muoniossa olla toivottamassa matkailijoita tervetulleiksi.

Sisältö

	Sivut
Saatesanat	4—5
Tiivistelmä	6
Miksi matkailustrategia?	7
Matkailustrategiatyön tavoitteet, tulokset ja vaikutukset	8
Matkailustrategiatyön osalliset	9
Matkailustrategiatyön tausta-asiakirjat	10
Hyvinvointia ja toimeentuloa kestävästä luontomatkailusta	11
Muonion matkailustrategian toimenpiteet 2015—2020	12—13
<u>MATKAILUN KEHYKSET = PERUSASIAT HOPUSTI KUNTOON</u>	
MUONION MATKAILUN KOORDINOINTI JA ORGANISOINTIMALLI — MATKAILUTOIMIALAN JÄRJESTELMÄLLINEN KEHITTÄMINEN	
KUNTA- JA MATKAILUVIESTINNÄN ORGANISOINTI	
LUONTOMATKAILUN INFRAN KUNTOONSAATTAMINEN, LAADUN TURVAAMINEN JA YLLÄPITO	
<u>YRITTÄMISEN EDELLYTYKSET KUNTOON</u>	
OSAAMINEN JA TYÖVOIMAN SAANNIN TURVAAMINEN	
SAAVUTETTAVUUDEN TURVAAMINEN	
KESTÄVÄN LUONTOMATKAILUN HUOMIOIMINEN MAANKÄYTÖN SUUNNITTELUSSA	
<u>KESTÄVÄN LUONTOMATKAILUN JA RETKEILYN GREEN CARE— JA LUOMU-MUONIO</u>	
KUNNAN PROFILOITUMINEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN LUONTOMATKAILUKUNNAKSI	
KESTÄVÄN LUONTOMATKAILUN IMAGOA JA SISÄLTÖÄ TUKEVAT KEHITTÄMISTOIMET	
Matkailustrategian toimenpiteiden sisältöä	14—19
Strategian seuranta ja jalkauttaminen	20

Mainio Muonio

Pohjoisen raikas klassikko: Pallas — villinä virtaava Väylä — suuri ja kalaisa Jerisjärvi — näköalojen särkitunturi — Ološtunturin maisemaladut — Euroopan puhtain ilma hengittää — monia muita upeita paikkoja — elävät ja aktiiviset kylät joen ja järvien rannoilla ja tunturien syleilyssä sekä onnellinen pieni kansa, muoniolaiset

Täältä löytyy kaunis, koskematon maisema, jossa ihminen elää yhteydessä maahan, veteen ja taivaaseen - kosketuksissa puhtaaseen luontoon, luonnon omalla rytmillä.

Täällä on asuttu jo kauan.

Tähän maisemaan haluavat kosketuksen myös etelän ihmiset koto-Suomesta tai kauempaa. Yhtä lailla italialainen, tanskalainen kuin uusimaalainen tuntee kaipuuta luontoon ja kuulee Lapin kutsun. Monet tulevat vuosi toisensa jälkeen kokemaan saman vapauden ja luontoyhteyden tunteen Pallaksen kerojen laella, sisäisen puhdistautumisen riitin juodessaan vettä tunturipurosta ja menneiden sukupolvien ketjun kosketuksen avotulen tai kamiinan äärellä pienessä autiotuvassa, jossa kaikki ovat keskenään tasavertaisia ja tuttuja ikään, ammattiin ja kotipaikkaan katsomatta. Tai sen primitiivisen onnistumisen tunteen kun kymmenkiloinen lohi nappaa varta vasten säätä ja paikkaa silmällä pitäen valittuun uistimeen, tai siikaa ui kymmenittäin juuri oikeaan aikaan ja paikkaan laskettuun ja nostettuun verkkoon.

Osasta heistä tulee Lapin hulluja. Seudulle on päästävä yhä uudelleen, osa löytää täältä myös oman piilopaikan tai rakentaa loma-aikojen rentoutumistukikohdan.

Kesällä maa väreilee auringon lämpöä, saa kasvit heräämään yöttömän yön aikaan, kukkimaan nopeasti ja tuottamaan loppukesän lämmössä ja syksyn hehkussa maukasta, ravintorikasta satoa.

Ihminen elää maan, jokien ja järvien tahdissa - saaliiksi kertyy kalaa kulloinkin ajankohtaisilla menetelmillä ja juuri sille ajalle ominaista sorttia - yrttejä ja villivihanneksia, pottuja, marjoja ja sieniä... Maan ja vesien antimia täydentää poro, miksei myös hirvikin. Myös poro elää samassa tahdissa maan ja luonnon kanssa — sitä samaa vuodenkiertoa, jota noudattaa pohjoisen ihminen.

Kiivaan kasvukauden ja sadonkorjuun jälkeen maa peittyy yli puoleksi vuodeksi lumeen. Pehmeä lumi tekee tunturien kanssa maisemasta satumaan. Siihen satumaahan tutustuu kantaväestön rinnalla kaukaiset vieraat lähes lumettomilta mailta: Brittein saarilta, Keski-Euroopasta, Japanista tai Turun saaristosta ja Pohjanmaan lakeuksilta. Kulutus on monia - lumikenkäillen, hiihtäen, lasketellen, moottorikelkkaillen ja husky- tai pororeessä istuen - yksin, kaksin tai safarina.

Pohjoisen luonto on puhdasta, täällä on Euroopan puhtain ilma hengittää ja vedet ja maa tarjoavat puhdasta ja ravintorikasta raaka-ainetta. Luonto muuttuu alati ja vuodenaikojen ehtiä täällä olla kahdeksan. Talvi—Kevättalvi—Kevät—Kevätkesä—Kesä—Syyskesä—Syksy—Ruska—Syystalvi.

Jokaiselle hetkelle, kaikille kahdeksalle Lapin vuodenaikalle löytyy ihasteltavaa ja koettavaa iloisten ja onnellisten muoniolaisten kanssa. Täällä asuu onnellinen ja aktiivinen kansa, jolle kaikki elämiseen tarpeellinen löytyy omalta kirkonkylältä. Niin tai oikeastaan sieltä omalta tontilta, pirtistä tai kotikylältä. Tai josko jotain ei ole, niin eihän tuo ole matka eikä mikään ajaa Kittilään, Rovaniemelle, Tornioon, Pajalaan tai vaikkapa Altaan tai Tromsaaan. Rajojen yli kuljetaan luontevasti. Kivenheiton päässä Väylän toisella puolella on Ruotsi. Norjaankin on vain reilun parin tunnin automatka. Näitä reittejä ovat käyttäneet ja käyttävät luontevasti myös matkailijat. Norjalaiset, ruotsalaiset, saksalaiset, hollantilaiset, tsekkiläiset, itävaltalaiset, italialaiset... .. Monenlaiset rekka-rit ja kulkupelit moottoripyörästä asuntovaunuun ovat tuttu näky Muonion kirkonkylällä.

Täällä on eletty jo muinaisina aikoina ja ensimmäiset suomalaiset asettuivat tänne, entiseen Muonionniskaan, jo 1500-luvulla - aikana jolloin joet olivat tärkeitä kulkuväyliä. Täällä on eletty myös Lapin sodan viimeisiä, ratkaisevia hetkiä, joiden seurauksena Muonion kirkonkylä tuhoutui lähes kokonaan. Täällä ovat eläneet, tehneet töitä tai tutkimusmatkailleet italialainen Giuseppe Acerbi, kirkkoherra Mathias Kolström, Orléansin herttua Ludvig Filip, Skotlannin äijä Millie MacKey, kirjailija ja eläinlääkäri Yrjö Kokko ja runoilija Katri Vala. Mutta nämä kaikki ovatkin jo sitten ihan eri tarinan arvoisia.

Kävele siis tunturiin, istahda lohiveneeseen, pyöritä nuottaverkkoa veneeseen, suksi hohtaville hangille, pujottele laskettelusuksilla Vatukurun Romanssikahvilaan kaakaolle tai antaudu uusiin seikkailuihin, koskien kuohuihin kumiveneellä tai anna huskyreen kuljettaa teille tietymättömille. Mutta ennen kaikkea nauti, anna silmän levätä, hengitä Euroopan puhtainta ilmaa, huomaa pienet yksityiskohdat ja maailman avaruus, tunne maa, lumi ja ikiaikainen kallio jalkojesi alla ja puhdistava tunturituuli ja keskiyön auringon lämpö kasvoillasi. Talleta mieleesi revontulien tanssi, pakkasessa narskuvien kenkien ääni, keväällä varvikkojen yli puroina sulavasta lumesta syntyvä solina, poronvasan ensiaskleet emonsa kanssa, kuuntele käen loputonta kukuntaa. Koe ne hetket kun päivä on myös keskellä yötä ja ruska värjää luonnon upeaan väriloistoon.

Tule ja nauti: ole osa hiljaisuutta, juo kahvit muoniolaisten kanssa kuulumisia vaihtaen tai heittäydy elämäsi seikkailuihin!

Tervetuloa tämän asiakirjan myötä Muonion matkailun maailmaan ja näiden upeiden seutujen tulevaisuuteen. Se sisältää faktaa ja visioita Muonion matkailusta — askelmerkkejä Muonion matkailun kehittämiseen, suuntana vuosi 2020. Asiakirjaan liittyy myös liiteosiot: Vinkkejä ja ideoita matkailuun sekä Faktaa ja taustamateriaalia toimenpiteiden taustalle.

Muoniossa yöttömän yön aikaan vuonna 2014

Ja samoin ajatuksin kaamosajan kynnyksellä marraskuussa 2014

Päivi Lapiolahti

Muonion matkailukoordinaattori & Muonion matkailustrategian työrukkanen

Muonion kunnan matkailustrategia 2015—2020 / TIIVISTELMÄ

Luonnostaan kestävä, paikallisuudesta ylpeä, rohkea ja tekevä luontomatkailu-Muonio

Matkailustrategian tarve ja tavoitteet

- Muoniolle merkittävän toimialan elinvoimaisuuden takaamiseksi tarvitaan kunnan, yrittäjien ja muiden matkailutoimijoiden yhteinen näkemys toimialan eteenpäin viemisestä
 - matkailupalveluiden pysyvyyteen ja kehittymiseen tähtäävillä toimenpiteillä on keskeinen merkitys
 - matkailun merkittävyys näkyy kunnan laajassa ja monipuolisessa palvelutarjonnassa
 - matkailusta on merkittävästi hyötyä paikallistaloudelle ja paikallisille asukkaille
- Matkailustrategia on toimenpidesuunnitelma siitä, miten Muonion tunnettuutta, haluttavuutta ja mahdollisuuksia saadaan esille ja sitä kautta saadaan matkailijat ja matkanjärjestäjät tekemään kodealuevalintoja ja ostopäätöksiä
- Sesonkien pidentäminen ja ympärivuotinen matkailu ovat mahdollisuuksia, jotka edellyttävät yhteistyötä koko seutukunnan alueella
 - Matkailun kehittämisessä pyritään matkailijamäärien merkittävään kasvattamiseen. Ennen kaikkea pyritään matkailun sisällölliseen kehittämiseen siten, että matkailijakohtainen tulovaikutus kasvaa. Matkailuelinkeinon verkostoituminen keskusten ja kylien välillä lisää kylien elinvoimaa, vähentää muuttoliikettä sekä kehittää ja ylläpitää palvelurakenteita.

Muonio elää matkailusta

Matkailun osuus toimialoista

32,5%

Välitön matkailutulo

27.129.874€

11.500€ / asukas

Palkkaverovaikutus

669.261€

Välitön matkailutyöllisyys

200,3 htv

Tiedot: Matkailun välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset 12 lappilaisessa kunnassa vuonna 2011, Ennakoinnista kilpailukykyä Lapin matkailulle –tutkimus

Tavoitteena on, että kävijämäärät, yöpymiset ja vuosittainen matkailutulo kasvavat vuoteen 2020 mennessä

- * Lapin matkailun yöpymisten on ennakoitu kasvavan 3-5% vuosittain
- 3%-lla kapasiteetti- / investointitarve on yli kaksinkertainen nykyiseen tilanteeseen verrattuna
- * Tärkeimmät matkailun kehittymistä ja strategian etenemistä seuraavat mittarit ovat
- rekisteröityjen yöpymisten kehitys
- matkailuklusterin liikevaihdon ja työllisyyden kehitys sekä
- sesonkien kehittyminen

Nämä Lapin matkailustrategian tavoitteet ovat päämääränä myös Muonion matkailustrategian toimenpiteiden toteutuessa

- Muoniossa 2012 150.000 rekisteröityä yöpymistä > 2020: 300.000
- Muoniossa 2012 1.046 mökkiä > tavoitelisäys 50—200 uutta mökkiä
- Välitön matkailutulo kaksinkertaistuu vuoteen 2040 mennessä
- > palkkaverovaikutus 1,3 milj €

Matkailustrategian toimenpiteet

MATKAILUN KEHYKSET = PERUSASIAT HOPUSTI KUNTOON

1. Muonion matkailun koordinointi ja organisointimalli — Matkailutoimialan järjestelmällinen kehittäminen
2. Kunta ja matkailuviestinnän organisointi
3. Luontomatkailun infran kuntoon saattaminen, laadun turvaaminen ja ylläpito

YRITTÄMISEN EDELLYTYKSET KUNTOON

4. Osaaminen ja työvoiman saannin turvaaminen
5. Saavutettavuuden turvaaminen
6. Kestävän luontomatkailun huomioiminen maankäytön suunnittelussa

KESTÄVÄN LUONTOMATKAILUN JA RETKEILYN GREEN CARE— JA LUOMU-MUONIO

7. Kunnan profiloituminen kestävän kehityksen luontomatkailukunnaksi
8. Kestävän luontomatkailun imagoa ja sisältöä tukevat kehittämistoimet

www.muonio.fi

MUONION KUNTA
elinkeino & matkailu

LAPIN LIITTO

Vipuvoimaa

EU:lta

2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

MIKSI MATKAILUSTRATEGIA?

- Muonion kunnassa ei ole voimassa olevaa matkailustrategiaa. Kuitenkin **matkailun osuus Muonion toimialoista on 32,5% ja palkkaverovaikutus 669.261€**. Vuosittainen **välitön matkailutulo Muoniossa on 27.129.874€** ja **välitön työllisyysvaikutus 200,3 henkilötyövuotta**.
- Matkailu on siis Muoniolle merkittävä (elintärkeä) toimiala. Sen **elinvoimaisuuden takaamiseksi tarvitaan kunnan, yrittäjien ja muiden matkailutoimijoiden yhteinen näkemys toimialan eteenpäin viemisestä**.
 - matkailupalveluiden pysyvyyteen ja kehittymiseen tähtäävillä toimenpiteillä on keskeinen merkitys
 - matkailun merkittävyys näkyy kunnan laajassa ja monipuolisessa palvelutarjonnassa
 - matkailusta on merkittävästi hyötyä paikallistaloudelle ja paikallisille asukkaille
- Tilastotietojen mukaan **matkailijoiden viipymä Muoniossa on vähentynyt viime vuosina, vaikka se kokonaisuudessaan Tunturi-Lapin seutukunnalla onkin kehittynyt erinomaisen hyvin**.
 - nyt on tehty toimenpidesuunnitelma, jonka pohjalta Muonion tunnettuutta, haluttavuutta ja mahdollisuuksia saadaan esille ja sitä kautta saadaan matkailijat ja matkanjärjestäjät tekemään kohdealuevalintoja ja ostopäätöksiä
- Tunturi-Lappi on kohdealueena houkutteleva erityisesti ruska- ja talvimatkailijoiden keskuudessa. **Sesonkien pidentäminen ja ympärivuotinen matkailu ovat mahdollisuuksia, jotka edellyttävät yhteistyötä koko seutukunnan alueella**.
 - Muilla Tunturi-Lapin kunnilla on hiljattain päivitetty matkailua koskeva strategia ja toimenpidesuunnitelma. Suunnitelmallisen ja mielekkään yhteistyön aikaansaamiseksi sellainen tarvitaan myös Muonioon.
 - Tunturi-Lappi on vetovoiman kohde, jossa vetureina ovat Levi ja Ylläs. Tämän aseman ylläpitämiselle ja matkailupalvelujen kehittämiseksi on tärkeää, että Muonion matkailutoimijat ovat Tunturi-Lapin matkailuvyöhykkeen verkostossa aktiivisina toimijoina.
 - Matkailun kehittämisessä pyritään matkailijamäärien merkittävään kasvattamiseen. Ennen kaikkea pyritään matkailun sisällölliseen kehittämiseen siten, että matkailijakohtainen tulovaikutus kasvaa. Matkailua kehitetään keskusvetoisesti matkailuvyöhykkeillä. Matkailuelinkeinon verkostoituminen keskustien ja kylien välillä lisää kylien elinvoimaa, vähentää muuttoliikettä sekä kehittää ja ylläpitää palvelurakenteita.

Muonio elää matkailusta

Matkailun osuus toimialoista

32,5%

Välitön matkailutulo

27.129.874€

11.500€ / asukas

Välitön matkailutyöllisyys

200,3 htv

Tiedot: Matkailun välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset 12 lappilaisessa kunnassa vuonna 2011, Ennakoinnista kilpailukykyä Lapin matkailulle –tutkimus

Tavoitteena on, että kävijämäärät, yöpymiset ja vuosittainen matkailutulo kasvavat vuoteen 2020 mennessä

- Lapin matkailun yöpymisten on ennakoitu kasvavan vuositasolla 3-5% vuoteen 2040 mennessä
- 3%:lla kapasiteetti- / investointitarve on yli kaksinkertainen nykyiseen tilanteeseen verrattuna
- Tärkeimmät matkailun kehittämistä ja strategian etenemistä seuraavat mittarit ovat rekisteröityjen yöpymisten kehitys, matkailuklusterin liikevaihdon ja työllisyyden kehitys sekä sesonkien kehittyminen
- Nämä Lapin matkailustrategian tavoitteet ovat päämääränä myös Muonion matkailustrategian toimenpiteiden toteutuessa

LAPLAND
Above Ordinary

**Luonnostaan kestävä, paikallisuudesta ylepä,
rohkea ja tekevä Luontomatkailu-Muonio**

"Light up Your Life in Muonio"

MATKAILUSTRATEGIATYÖN

TAVOITTEET, TULOKSET JA VAIKUTUKSET

Muonion matkailun askelmerkit vuoteen 2020 -asiakirjan tarkoitus

että vuoteen 2020 mennessä tehtyjen toimenpiteiden myötä on syntynyt näkemys yhteisestä hyvästä ja yhteiset tavoitteet ovat muuttuneet suunnitelmien kautta pitkäjänteiseksi toiminnaksi. Tämän asiakirjan myötä toteutetaan Muonion elinkeinostrategian Luontomatkailun painopistealueen tavoitteita ja toimenpidesuunnitelmaa.

Elinkeinostrategian toimenpidesuunnitelmassa todetaan mm. seuraavaa:

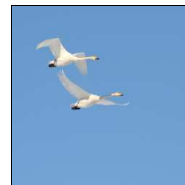
- Muonion toimijoiden on tehtävä yhteistyötä kansainvälisen, kansallisen, seudullisen ja paikallisen viestinnän onnistumiseksi (mm. pienyritysten yhteismarkkinointi)
- Lähtökohtana on yhteisen tahtotilan luominen, jossa pyritään yhteistyön jatkuvaan parantamiseen, asukkaiden ja sidosryhmien osallistamiseen kehittämistyöhön sekä alueen näkyyden nostamiseen
- Matkailustrategian laatimisen ja järjestelmällisen edistämisen tavoite on ammattimainen ote matkailutoiminnan ja elinkeinon johtamiseen
- **Järjestelmällinen edistäminen tarkoittaa strategian toteuttamisesta ja jatkokehittämistä**
- Strategian toteuttaminen edellyttää matkailu- ja hankekoordinaattorin toimea (tai muuta ao. tehtävää)

Muonio elää ja hengittää matkailusta

Tavoitteena on, että näin on jatkossakin. Tavoitteena on, että vuonna 2020 entistä useampi muoniolainen saa ympärivuotista toimeentuloa ja elinkeinoa matkailusta tai siihen liittyvistä toimialoista. Tavoitteena on, että myös tulevaisuudessa Muonio tuottaa iloa ja hyvinvointia matkailijoille ja sitä kautta myös iloa, hyvinvointia ja toimeentuloa muoniolaisille.

Matkailustrategiatyön tavoitteet, tulokset ja vaikutukset

- Muonion matkailun askelmerkit vuoteen 2020 on toiminnallinen ja elävä käsikirja, joka ohjaa matkailun kehittämistä osana päätöksentekoa ja eri toimijoiden yhteistyötä
- Muoniolaiset yritykset ja muut matkailutoimijat verkostoituvat entistä tiiviimmin sekä keskenään että koko Tunturi-Lapin alueella ja löytävät yhteistyöstä välineitä ja työkaluja tulevaisuuteen
- Matkailustrategia on toimenpideohjelma, jolla kehitetään ja turvataan Muonion matkailun toimintaedellytyksiä sekä viedään eteenpäin hankeaihoita matkailun kehittämiseksi uudella EU-ohjelmakaudella
- Strategian toteuttamisen myötä matkailutoimiala kehittyy pitkällä tähtäimellä enemmän ympärivuotiseksi ja tuo lisää ympärivuotisia työpaikkoja ja toimeentuloa Muonioon ja Tunturi-Lapin seutukuntaan
- Strategian toimenpiteiden toteutumisen myötä matkailutoimiala luo ja ylläpitää edelleen työpaikkoja ja tuo sitä kautta matkailutuloa ja hyvinvointia koko Muonioon

MATKAILUSTRATEGIATYÖN OSALLISET

Me teimme tämän yhdessä

Muonion kunnan matkailustrategian tekemisen ohjausryhmänä ja aktiivisena työryhmänä toimi tehtävään nimetty **Matkailustrategiaryhmä**:

- Pj. **Hanna Huhtamäki**, Muonion kunnanvaltuutettu ja Harrinivan Huskytarhan pomo
- **Arja Hyöky**, Muonion kunnanhallituksen edustaja ja käsityöyrittäjä
- **Maria Pietikäinen**, Muonion Yrittäjät ry:n edustaja, Harriniva Hotels & Safaris omistaja ja Harrinivan hotellipäällikkö
- **Oona Kuru**, Luoteis-Lapin Matkailu ry:n edustaja ja Lapland Hotelsien myyntipäällikkö
- **Ritva Saarensalmi**, Muonion elinkeinolautakunnan edustaja ja Metsähallituksen / Pallaksen luontokeskuksen erikoissuunnittelija
- **Heikki Kauppinen**, viranhaltijajäsen, maaseutupäällikkö ja elinkeinoasiamies
- Sihteerinä **Päivi Lapiolahti**, Muonion matkailukoordinaattori

Myös varajäsenet ovat osallistuneet aktiivisesti toimintaan:

- **Tarja Veisto**, Muonion Yrittäjät ry:n varaedustaja ja Särkijärven Majojen yrittäjä
- **Minna Hyöky**, Luoteis-Lapin Matkailu ry:n edustaja ja Kiinteistöhuolto Hyökyn yrittäjä
- **Pekka Veisto**, Muonion elinkeinolautakunnan edustaja ja Särkijärven Majojen yrittäjä

Kiitos myös kaikille muille matkailuyrittäjille ja toimijoille sekä asiantuntijoille, jotka ovat olleet mukana strategian tekemisessä ja siihen liittyvien asioiden tuumailussa ja työstämisessä!

Erityiskiitos Muonion ihanille alakoululaisille, jotka ovat visioineet Miltä Muonio näyttää vuonna 2020 ja Mitä matkailijat voisi toivottaa tervetulleeksi Muonioon!

(koululaisten töitä on tämän strategia-asiakirjan ja prosessin myötä syntyneen ideakirjan kuvituksena)

Nyt laadittu matkailustrategia pohjautuu vuosina 2012-13 tehtyyn ja 13.12.2012 / 24.11.2014 hyväksyttyyn **Muonion kunnan elinkeinostrategiaan ja sen toimenpidesuunnitelmaan**. Muonion elinkeinostrategian painopistealueiksi on valittu **Luontomatkailu** ja **Kylmäosaaminen**. Näiden reunaehtoina ovat viestintä, yhteistyö, kestävä kehitys, yritysten toimintaedellytykset ja kansainvälisyys.

Lapin liitto myönsi 29.11.2013 EAKR- ja valtion rahoitusta **Muonion matkailun askelmerkit vuoteen 2020 - osallistavalla työllä visiosta toimintasuunnitelmaan** –projektille. Hankkeen 30.580€ kokonaiskustannuksille rahoitusta saatiin 21.406€ ajalle 16.9.2013–31.12.2014.

MATKAILUSTRATEGIATYÖN TAUSTA-ASIAKIRJAT

MUONION ELINKEINOSTRATEGIA: LUONTOMATKAILUN PAINOPISTEALUE & TOIMENPIDESUUNNITELMA

Luontomatkailijan Muonio

Elinkeinostrategiassa todetaan, että

- Matkailun pitkäjänteinen kehittäminen ja kansainvälisten matkailijoiden houkuttelu ja Muonion läpi kulkevien ohikulkijoiden pysäyttäminen **vaativat yhteistä markkinointia**.
- **Matkailua rakennetaan järjestelmällisesti yhteisten hankkeiden kautta.**
- Huomiota kiinnitetään tarjontaan kokonaisuutena, mikä edellyttää **koordinoitua tapahtumatuotantoa ja ohjelmalveluita.**
- **Tavoitteena on rakentaa matkailun palveluita ja tuotteita eri matkailukausien ympärille** (ympärivuotinen matkailu). Muoniolaiset yritykset ja toimijat tekevät **yhteistyötä matkailun tuotteiden ja palveluiden tuotteistamiseksi ja paketoimiseksi.**
- Muonio rakentaa luontomatkailua **kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti** erikoistuen seuraaviin:
 - Luonto-, kulttuuri-, elämys-, aito- & ruokamatkailu
 - Ohjattu kalastusmatkailu (joki- ja järvikalastus)
 - Koira- / kelkkasafarit
 - Kansallispuisto (luonto- ja terveystuotteen kärkeä)
 - Ensilumi (lumi- ja hiihtomatkailu)
 - Oppiva- / teemamatkailu

Luontomatkailun painopistealueen tavoitteita ovat

- Matkailustrategian laatiminen ja järjestelmällinen edistäminen (strategia, koordinaattori)
- Yhteisen viestinnän organisoiminen (markkinointi, Muonion näkyvyys)
- Matkailu- ja palveluelinkeinoyrittäjyyden edellytysten yhteensovittaminen ja turvaaminen (koulutus, tietoliikenne)
- Luontomatkailuinfraan kuntoon saattaminen, laadun turvaaminen ja ylläpito (reitistöt, ensilumen varastointi)

Luontomatkailun SWOT -analyysissä heikkouksina todetaan: kyky pysäyttää matkailijavirrat / läpikulkijat, matkailustrategian ja –koordinaattorin puute, vähäinen yhteismarkkinointi (pienet yritykset), tieto matkailuyrityksistä hajanaista, ei tuotteistettua kesämatkailua, kaavoitus / asuntopula, kunnan talous sekä saavutettavuus.

Kunnanvaltuuston 24.11.2014 hyväksymän Muonion elinkeinostrategian toinen painopistealue on kylmäosaaminen.

Muita matkailustrategiatyötä ohjanneita asiakirjoja ovat

- Lapin liiton maakuntaohjelma — Lappi-sopimus
- Lapin liiton matkailustrategia
- Lapin liiton matkailun maankäyttöstrategia 2040

HYVINVOINTIA JA TOIMEENTULOJA KESTÄVÄSTÄ LUONTOMATKAILUSTA

Muonion matkailustrategian visio: *Luonnostaan kestävä, paikallisuudesta ylepä, rohkea ja tekevä luontomatkailu.* **Muonio** kantavana ajatuksena ja tavoitteena on luonnonympäristön ja erämaisen imagon säilyminen sekä laadukkaiden ja kestävä matkailun kriteerit täyttävien palveluiden tarjoaminen. Muonion ja alueen perusvetovoima on syntynyt luonnosta ja maisemasta.

Kestävä matkailu on paitsi kasvava matkailutrendi niin merkittävä arvo luontoon pohjautuvan matkailun kehittämisessä.

- **Lapin matkailun visio:** Lappi – Puhdasta ELÄMÄNVOIMAA lähelläsi. Lappi on Euroopan johtava kestävä luonto- ja elämysmatkailun kohde vuonna 2020
- Kestävä matkailu liittyy vahvasti Muonion matkailuelinkeinoon. **Muonio tunnetaan upeista luontokohteistaan sekä niiden ympärille kehittyneistä matkailupalveluista ja tapahtumista.**
 - Tunturi-Lapin Kehitys ry:n (Tunturi-Lapin ja Tornionlaakson KOKO –ohjelma) toimeksiannosta tehty Matkailun palvelukonseptiselvitys vuodelta 2011 selvitti matkailijoiden ajatuksia Tunturi-Lapista. Kysely tehtiin asiakkaille hiihtoloma-aikaan.
 - tärkeimmät syyt tulla Tunturi-Lappiin: luonto, ympäristö, ulkoilu ja aktiviteetit
 - perusteluja, miksi asiakas suosittelisi Tunturi-Lappia: luonto, rauha, hiljaisuus, maisemat, laskettelu, hiihtäminen
 - parasta Tunturi-Lapissa: rauha, maisemat, ihmiset, tunturit, lumi, hiljaisuus, tunnelma
- **Kestävässä paikallistaloudessa matkailulla on mahdollisimman paljon positiivisia vaikutuksia sekä matkailuyrittäjille että paikalliselle yhteisölle.**
 - Matkailua kehitetään sujuvassa yhteistyössä muiden elinkeinojen kanssa tavalla, joka turvaa sen elinmahdollisuudet ja resurssit – mukaan lukien luonnon ja paikallisen kulttuurin erityispiirteet - myös tulevaisuudessa.
 - Matkailun sesonkiluonteisuus näkyy vahvasti tilastoissa niin Tunturi-Lapin kuin muunkin Lapin osalta > Tunturi-Lapissa / Muoniossa on potentiaalia matkailusesongin pidentämiseen mm. hyödyntämällä Suomen suosituinta kansallispuistoa ja villinä virtaavia jokia
 - Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijämäärä oli vuonna 2010 436.000 ja puiston kokonaistaloudellisuusvaikutus Tunturi-Lapissa 402 htv:tta
- Kestävyys on monelle matkailijalle arvo, joka on ratkaisevassa roolissa ostopäätöksiä tehtäessä. (Matkailun ennakkoinnin tietopankki)

Vahvuuksina

*Tarinat, Kahdeksan vuodenaikaa,
talvi ja revontulet, yötön yö, haamos,
Lapin taika ja eksotiikka, onnellisuus ja
yhteisöllisyys... ..*

Muonion matkailustrategian toimenpiteet 2015—2020

(sis. Muonion elinkeinostrategiassa hyväksytty Luontomatkailun painopisteen tavoitteet)

MATKAILUN KEHYKSET = PERUSASIAT HOPUSTI KUNTOON

1. MUONION MATKAILUN KOORDINOINTI JA ORGANISOINTIMALLI — MATKAILUTOIMIALAN JÄRJESTELMÄLLINEN KEHITTÄMINEN

Muonion matkailustrategia: matkailun linjaukset, ohjaus ja toimet

Muonion matkailun koordinointi- ja organisointimalli

> riittävät vuosittaiset taloudelliset resurssit ja henkilöstö

- Matkailukoordinaattorin (elinkeinosihteerin) toimi
- Muonion matkailun organisointimalli
 - * Kunta ja Luoteis-Lapin matkailuyhdistys kumppaneina
 - * Toimintakalenteri & hankeyhteistyö

2. KUNTA JA MATKAILUVIESTINNÄN ORGANISOINTI

Asiakasystävällinen ja houkutteleva Muonio

> kunnolla tehdyt, pitkäjänteiset ja kasvua tukevat suunnitelmat & toimintaohjeet, joita on jatkossa helppo päivittää

- Muonion markkinointi-imagon luominen ja ydinteemojen valinta & markkinointitoimenpiteet
 - * Muonion kuntastrategian visio = Muonion matkailun tulevaisuuden visio
 - * Visiota ja imagoa tukeva markkinointi-ilme ja -materiaalit
 - * Markkinointi- ja viestintäsuunnitelma & vuosikello
- Muonion kunnan viitoitussuunnitelma
- Matkailuinfon toimintamallin luominen työpajan kanssa
 - * Mm. Kielan infopiste & ulkoalueet, nähtävyydet, digi-info

3. LUONTOMATKAILUN INFRAN KUNTOONSAATTAMINEN, LAADUN TURVAAMINEN JA YLLÄPITO

Helposti saavutettava ja näkyvä Muonio

> vuosittaiset resurssit ja vastuunjako

- Matkailun ja palveluyrittäjyyden toimintaedellytyksiin liittyvä infra
 - * Sisääntulo-opasteet & infotaulut valtateiden varsille
 - * Nähtävyydet, veneenlaskupaikat, taukopaikat: opasteet ja kunnossapito
 - * Retkeilyreittien rakentaminen, viitoitukset, ylläpito ja kunnostaminen
 - * Kunnan viitoitussuunnitelma yrityskohtaisten viittojen runkona
 - * Kielan rakennus ja piha-alue, Muonion kotiseutumuseo yms.

YRITTÄMISEN EDELLYTYKSET KUNTOON

4. OSAAMINEN JA TYÖVOIMAN SAANNIN TURVAAMINEN

Yrittäjyyskasvatus, lukio ja Lappian koulutustarjotin

Yhteistyö ammattikorkeakoulujen, Lapin yliopiston sekä tutkimus- ja kehittämiskeskusten kanssa
Kestävän luontomatkailun osaaminen ja tuotekehitys

> pitkäjänteisten suunnitelmien ja resurssointi

- Sisäinen yrittäjyys ja luontomatkailun ammattiosaaminen
 - * Lappi-brändin ja matkailustrategian jalkauttaminen
 - * Muonion lukiosta luontomatkailulukio
 - * Ammattiopisto Lappian luonto- ja eräopaskoulutus ja muu matkailun erityisosaaminen
 - * Pallas-Yllästunturin kansallispuisto: Metsähallituksen ja Pallastunturin luontokeskuksen osaaminen

5. SAAVUTETTAVUUDEN TURVAAMINEN

**Monipuolisesti eri liikennemuodoilla saavutettava Muonio
Arktisten alueiden; Pohjois-Kalotin ja Barentsin alueen yhteistyö
Laajakaista– ym. tietoliikenneyhteydet & muu tulevaisuuden teknologia**

> edunvalvontaa ja resurssointia

- kunnan edunvalvontaa alueellisten ja kansallisten suunnitelmien laatimis- ja toteuttamis-
vaiheissa
- Liikenneyhteyksien ja –hankkeiden edistäminen
 - * Revontulentie vt. 21 & muut tieosuudet: perusparannukset ja kunnossapito
 - * Säännöllinen juna– ja lentoliikenne
 - * Säännöllinen bussi– ja kutsutaksiliikenne
 - * Jäämeren ratayhteys

6. KESTÄVÄN LUONTOMATKAILUN HUOMIOIMINEN MAANKÄYTÖN SUUNNITELUSSA

**Luontomatkailukunnan ilmettä ja matkailuimagoa maisemoinnilla
Kaavoitus ja rakentaminen tukemassa yrittäjyyttä ja asumista**

> kunnolla tehdyt kasvua ja kestävyyttä tukevat suunnitelmat ja investoinnit

- Matkailun maankäyttö– ja luonnonvarojen yhteensovittamissuunnitelma
- Maisemointi– ja kyläsuunnitelmat
 - * Luontomatkailukunnan Mastenplan
 - * Maisemointihankkeiden toteutus

KESTÄVÄN LUONTOMATKAILUN JA RETKEILYN GREEN CARE– JA LUOMU-MUONIO

7. KUNNAN PROFILOITUMINEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN LUONTOMATKAILUKUNNAKSI

Kuntastrategian tekeminen & toteuttaminen

> Kaikkien hallintokuntien toiminnassa panostaminen kestävä kehityksen toimenpiteisiin ja
sitoutuminen kuntastrategian linjausten mukaisiin hankkeisiin

- Kestävään kehitykseen profiloituminen ja osaaminen
- Kuntastrategian linjausten mukaiset hankkeet
 - * Tuomaanpalo –loma-asuntomessuprojekti
 - * Oloksen luontoliikuntalajien toimintapuisto ja ensilumen harjoittelukeskus
 - * Pallas-Yllästunturin kansallispuisto — Pallas kestävä luontomatkailun
”kansanopiston” keskuksena

8. KESTÄVÄN LUONTOMATKAILUN IMAGOA JA SISÄLTÖÄ TUKEVAT KEHITTÄMISTOIMET

Pitkäjänteinen ja elinkeino– ja matkailustrategioita toteuttava hankepaletti

> Seutukunnallinen, alueellinen ja kansainvälinen yhteistyö

> Kestävän luontomatkailun kärkihankkeiden suunnittelu ja toteutus

- Kestävää luontomatkailun tuotteistamista tukevien hankkeiden edistäminen
 - * painopistealueina: suomalainen paikallinen ruoka, hiljaisuus sekä kulttuurin ja
luonnon yhdistäminen
 - * Kesä-, kalastus-, retkeily- ja hyvinvointimatkailun tuotekehitys
 - * Paikallinen kulttuuri ja kylät kahdeksan vuodenajan tapahtumissa
- Mukana olo seudullisissa, alueellisissa ja kansainvälisissä kehittämishankkeissa
 - * Ylläs-Pallas Charter, II-vaihe
 - * Kestävän Matkailun verkosto Pohjois-Kalotille, II-vaihe
 - * Torniolaakson pohjoinen elinkeinoryhmä ja yhteiset hankkeet
 - * Arktisten alueiden / Barentsin alueen yhteistyö

Matkailustrategian toimenpiteiden sisältöä

MATKAILUN KEHYKSET = PERUSASIAT HOPUSTI KUNTOON

1. MUONION MATKAILUN KOORDINOINTI JA ORGANISOINTIMALLI — MATKAILUTOIMIALAN JÄRJESTELMÄLLINEN KEHITTÄMINEN 2015 — 2020

(Muonion elinkeinostrategiassa: Luontomatkailun Tavoite 1.)

Muonion matkailustrategia: matkailun linjaukset, ohjaus ja toimet

*** Strategian toteutumisen seuranta ja suunnan tarkistaminen tarvittaessa**

- budjettivuositainen seuranta talousarvion tekemisen yhteydessä
- suunnan tarkistaminen valtuustokausittain

*** Matkailustrategian päivittäminen vuosien 2018-19 aikana**

Vastuutahot elinkeinoasiamies, elinkeinolautakunta, kunnanjohtaja, kunnanhallitus
strategian päivittämisessä myös kunnanvaltuusto

Mittarit

- strategian toimenpiteiden toteutuminen
- päivitetty strategia valmis 2020

Muonion matkailun koordinointi ja organisointimalli

*** Matkailukoordinaattorin (elinkeinosihteerin) toimi kunnassa**

- matkailutoimialaan ja muihin elinkeinotoiminnan edistämiseen liittyvät toimenpiteet mm. kunnan imago- ja matkailumarkkinointi, kunnallisen matkailuneuvonnan järjestäminen, matkailukäyttöön tarkoitettujen tonttien, tapahtumien, nähtävyyksien ja käyntikohteiden markkinointi, yhteisen tapahtumakalenterin ylläpito
- yhteistyö Luoteis-Lapin matkailu ry:n sekä muiden matkailutoimijoiden, -yrittäjien, matkailun alueorganisaatioiden ja elinkeinojen kehittämisorganisaatioiden kanssa
- Muonion matkailustrategian toimenpiteiden toteuttaminen
- matkailutilastojen, matkailuun liittyvien lausuntojen, kyselyjen kokoaminen
- matkailustrategian toimenpiteiden ja tulosten raportointi elinkeinolautakunnalle ja kunnanhallitukselle / -valtuustolle
- matkailustrategian toteuttamista edistävien kehittämishankkeiden hakeminen ja koordinointi

*** Muonion matkailun organisointimalli**

- > Kunnan roolina elinkeinojen edellytyksistä ja kunnan imagosta & yleisestä matkailuinfosta huolehtiminen
- > Matkailuyhdistys hoitaa Muonion matkailun tuotemarkkinoinnin ja myynninedistämisen
- > Yhteiset resurssit ja vahva, johdonmukainen kehittämisote
 - kunnassa matkailukoordinaattorin (elinkeinosihteerin) toimi
 - kunta Luoteis-Lapin matkailu ry:n jäsenenä
 - toiminta- ja markkinointisopimus kunnan Luoteis-Lapin Matkailu ry:n välillä & yhteinen markkinoinnin vuosikello
 - yhteiset matkailustrategian toteutumista edistävät kehittämishankkeet
- kustannus / vuosi: palkkauskulut + 20.000—80.000 € (toimintaraha + hankerahoitus)

Vastuutahot elinkeinoasiamies, elinkeinolautakunta, kunnanjohtaja, kunnanhallitus

Mittarit

- matkailukoordinaattori (elinkeinosihteerin) on palkattu ja työpanoksesta on sovittu
- matkailun organisointimallista on tehty päätökset ja on tehty sen mukaiset toimenpiteet

2. KUNTA- JA MATKAILUVIESTINNÄN ORGANISOINTI

(Elinkeinostrategiassa: Luontomatkailun Tavoite 2.)

Asiakasystävällinen ja houkutteleva Muonio

* Muonion markkinointi-imagon luominen ja ydinteemojen valinta & markkinointitoimenpiteet

- Muonion markkinointi- ja viestintäsuunnitelma & viestinnällinen ilme
 - mukaan lukien sähköisen markkinoinnin välineet
 - matkailun lisäksi myös kunnan muiden palvelujen järjestelmällinen tiedottaminen ja markkinointi
- markkinointimateriaalin ja -toimenpiteiden vuosikalenteri
- kunta- ja yleisen matkailumarkkinointimateriaalin tuottaminen ja jakelu
 - mm. kansainvälisen kunnan nettisivuilta tulisi löytyä tietoa muullakin kuin suomen kielellä: kunnan nettisivujen perusinfo myös englanniksi, ruotsiksi, norjaksi ja saksaksi
 - matkailutieto ko. kielillä www.tunturi-lappi.fi -sivustolta
- Muonion kartat ja reittiopasteet, kesä- ja talvi-infot, tapahtumakalenterit yms.
- seutukunnallinen ja alueellinen markkinointiyhteistyö
 - Arktisten alueiden / Barentsin alueen yhteistyöverkostot
 - Matkailun edistämiskeskus / Visit Finland
 - House of Lapland
 - Lapin liiton Lappi -brändin käyttäminen: Lapland - The North of Finland
 - Torniolaakson ja Pohjois-Kalotin yhteiset markkinointitoimenpiteet
 - Torniolaakson pohjoinen elinkeinoryhmä
 - Kestävän Matkailun verkosto Pohjois-Kalotille, II-vaihe
 - Tunturi-Lapin alueen yhteistyö, mm. Tosi-Lapin, Ylläksen ja Levi kanssa

* Muonion kunnan viitoitussuunnitelma

- viitoituksen inventointi ja kartoitus
- kunnan viitoitusten päivitys nykyisten normien mukaisiksi
- toteutetaan palvelu- ja käyntikohteiden lähiviitoitus yhteistyössä yritysten kanssa

* Matkailuinfon toimintamallin luominen Muonion työpajan kanssa

- Kielan matkailuinfo ja ulkoalueet: infotyöntekijät Kielassa ja ”kylillä”, kiinteistön, piha-alueen ja infotilan kunnossapito
- matkailuinfon fb-sivujen päivitys sesonkiaikoina
- torstaitorien toiminnan organisointi yhteistyössä toimijoiden kanssa

Vastuutahot matkailukoordinaattori (elinkeinosihteri), elinkeinoasiamies, elinkeinolautakunta
kunnanjohtaja, kunnanhallitus
tekninen johtaja, tekninen lautakunta

Mittarit

- Muonion markkinointi-imago ja ydinteemat on valittu
- markkinointi-, viestintä- ja viitoitussuunnitelmat on laadittu
- ao. vuodelle suunnitellut markkinointitoimenpiteet on toteutettu & markkinoinnin vuosikalenteri on käytössä
- palvelu- ja käyntikohteiden lähiviitoitus on toteutettu nykyisten normien mukaisesti
- matkailuinfon toimintamalli toimii käytännössä

**Luonto-
matkailukunta
MUONIO**

Onni asuu Muoniossa

3. LUONTOMATKAILUN INFRAN KUNTOONSAATTAMINEN, LAADUN TURVAAMINEN JA YLLÄPITO

(Elinkeinostrategiassa: Luontomatkailun Tavoite 4.)

Helposti saavutettava ja näkyvä Muonio

* Matkailun ja palveluyrittäjyyden toimintaedellytyksiin liittyvä infra

- sisään-tulo-opasteet & infotaulut valtateiden varsille
- nähtävyydet, veneenlaskupaikat, taukopaikat: kunnossapito
 - ajantasaiset opasteet ja infot, asianmukaiset ja kunnossa olevat P-paikat, penkit, roskikset ym., hoidettu ympäristö
- Kielan rakennus ja piha-alue, Muonion kotiseutumuseo yms. kunnossapito
 - pihan kunnostaminen + kivituhka tai asfaltti
 - tienvarsi- ja kohdeopastuksen uudistaminen
 - sisätilojen kalustuksen ja sähköistyksen uudistaminen ym. huoltotöitä
- ympärivuotisen luonnossa liikkumisen mahdollistava reitistösuunnitelma & retkeily- ja ulkoilureittien rakentaminen, viitoitukset, ylläpito ja kunnostaminen

Vastuutahot matkailukoordinaattori (elinkeinosihteeri), elinkeinoasiamies, tekninen johtaja
elinkeinolautakunta, tekninen lautakunta

Mittarit

- sisään-tulo-opasteet ja infotaulut ovat olemassa ja niissä on ajanmukainen tieto
- matkailun toimintapaikkojen kunnossapito on hoidossa ja vastuutahot ovat tietoisia tehtävistään
- matkailualueet, reitit ja opasteet / kyltitykset ovat hyvässä kunnossa
- reitistösuunnitelma on tehty / päivitetty
- retkeilyreitit viitoituksineen ovat käyttötarkoitustaan vastaavassa kunnossa ja luovat edellytykset ajanmukaiselle virkistys- ja matkailukäytölle

YRITTÄMISEN EDELLYTYKSET KUNTOON

4. OSAAMINEN JA TYÖVOIMAN SAANNIN TURVAAMINEN

(Elinkeinostrategiassa: Luontomatkailun Tavoite 3.)

**LUONTOMATKAILUN IMAGO SYNTYVÄ
KUNTALAISTEN JA YRITYSTEN KAUTTA**

Yrittäjyyskasvatus, lukio ja Lappian koulutustarjotin

- * Lappi-brändin ja matkailustrategian jalkauttaminen eskarista amikseen
 - yrittäjyys- ja kotiseutukasvatusta – ”käveleviä Muonio-oppaita”
- * Muonion lukiosta luontomatkailulukio
 - paikallisista vahvuuksista tulevaisuuden osaajia & työtä ja toimeentuloa
 - valmiuksia matkailun jatko-opintoihin ja matkailuun ammattina
 - Muonio –passi osana opintoja + mukana myös kansalaisopiston koulutustarjottimessa
 - matkailun nuorisoliiga ideoimaan matkailun kehittämistä ja luomaan tarinoita someen
- * Ammattiopisto Lappia luonto- ja eräopaskoulutus & muu matkailuosaaminen
 - luonto- ja eräopaskoulutus tähtituotteena ja kestävä matkailun brändin perustana
 - kansallispuisto- ja kalastusoppaan koulutus yms. erilliset opinnot ja kurssit
 - kestävä matkailun osaamista yrityksiin; tuotteistaminen ja myynti
 - jakelukanavien, sähköisen markkinoinnin ja –liiketoiminnan osaamista yrityksiin
- * Pallas-Yllästunturin kansallispuisto: Metsähallituksen ja Pallastunturin luontokeskuksen osaaminen
 - Kylästä kylään –toimintamalli
 - Pallas-Ylläs Charter — Europarc –status
 - verkoston kestävä luontomatkailun osaaminen
- * koulutushankkeet yhteistyössä mm. Lappian ja Matkailun kehittämis- ja tutkimusinstituutin kanssa
- * Muonion yrityskummien osaamisen ja kontaktien hyödyntäminen

Vastuutahot matkailukoordinaattori, elinkeinoasiamies, elinkeinolautakunta
sivistysjohtaja, rehtori, sivistyslautakunta
kunnanjohtaja, kunnanhallitus, kunnanvaltuusto

Mittarit

- Lappi-brändistä ja matkailustrategian sisällöistä tulee osa paikallista koulujen ja oppilaitosten yrittäjyys- ja kotiseutukasvatusta & matkailija kohtaa kylillä ja kohteissa iloisia ja avuliaita Muonio-oppaita
- Muonion lukiossa on luontomatkailuun painottuvat opinnot
- yritysten henkilökunnalla on mahdollisuus kouluttautua
- matkailuyrityksiin on saatavissa paikallista, osaavaa työvoimaa

5. **SAAVUTETTAVUUDEN TURVAAMINEN**

Monipuolisesti eri liikennemuodoilla saavutettava Muonio

- * Kunnan edunvalvontaa alueellisten ja kansallisten suunnitelmien laatimis- ja toteuttamisvaiheissa
 - kansallinen lentoliikennestrategia
 - Lapin matkailun maankäyttöstrategia
 - Lapin liiton aluerakenne sekä kehittämisvyöhykkeet ja –käytävät 2040
- * Liikenneyhteyksien ja –hankkeiden edistäminen
 - Revontulentie vt 21 & muut tieosuudet: perusparannukset ja kunnossapito
 - säännöllinen juna- ja lentoliikenne
 - säännöllinen bussi- ja kutsutaksiliikenne

Laajakaista- ym. tietoliikenneyhteydet & muu tulevaisuuden teknologia

Arktisten alueiden; Pohjois-Kalotin ja Barentsin alueen yhteistyö

- Joint Barents Transport Plan
- Läntinen Jäämeren rata – Jäämeriyhteys EU:n TEN-T -liikenneverkoston osana

Vastuutahot elinkeinoasiamies, elinkeinolautakunta, tekninen johtaja, tekninen lautakunta
kunnanjohtaja, kunnanhallitus, kunnanvaltuusto

Mittarit edunvalvontaa ja vaikuttamista on tehty
liikenneyhteydet säilyvät hyvin ja kehittyvät
muoniolaisilla on käytettävissään hyvät tietoliikenneyhteydet ja muu uusi teknologia

6. **KESTÄVÄN LUONTOMATKAILUN HUOMIOIMINEN MAANKÄYTÖN SUUNNITTELUSSA**

Kaavoitus ja rakentaminen tukemassa yrittäjyyttä ja asumista

- * Matkailun maankäyttö- ja luonnonvarojen yhteensovittamissuunnitelma
 - matkailun kestävästä ja jatkuvuudesta huolehtiminen
 - matkailutoimintojen huomioiminen maankäytön suunnitelmissa
 - asuntojen tarpeen ja palvelutoimintojen huomioiminen kaavoituksessa

Luontomatkailukunnan ilmettä ja matkailuimagoa maisemoinnilla

- * Luontomatkailukunnan Masterplan & maisemointi- ja kyläsuunnitelmat
 - matkailukylien kyläkyselyt ja -suunnitelmat
 - Muonion kylien ja matkailupalveluiden verkottuminen erilaisten toimintojen ja reittien yhteyteen
 - matkailukylä & kylänraittisuunnitelma keskustaajamaan ja Olokselle
 - maisemointisuunnitelmat sisääntuloväylille ja jokimaisemalle
 - jokivarsimaiseman ja tiereitistön luonnonarvojen kohottaminen
- * Suunnitelmien mukaisten maisemointihankkeiden toteutus

Vastuutahot matkailukoordinaattori (elinkeinosihteeri), elinkeinoasiamies, elinkeinolautakunta tekninen johtaja, tekninen lautakunta, sivistysjohtaja, sivistyslautakunta kunnanjohtaja, kunnanhallitus, kunnanvaltuusto

Mittarit

- luontomatkailukunnan Masterplan ohjaa maankäytön suunnittelua ja kaavoitusta
- kunnassa on toteuttamissuunnitelmat matkailupalveluiden alueiksi maakunta- ja ym. kaavoissa merkityille alueille
- kunnassa on riittävä asuntotontti ja vuokra-asuntokapasiteetti
- maisemointi- ja kyläsuunnitelmat on tehty
- maisemointihankkeita on toteutettu suunnitelmallisesti

KESTÄVÄN LUONTOMATKAILUN JA RETKEILYN GREEN CARE –MUONIO

7. KUNNAN PROFILOITUMINEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN LUONTOMATKAILUKUNNAKSI

Kuntastrategian tekeminen & toteuttaminen

- * Kestävään kehitykseen profiloituminen ja osaaminen
 - yritys- ja ympäristövaikutusten arviointiprosessit osana kunnan toimintaa
 - yrittäjyys- ja kotiseutukasvatus pohjana paikallisesta osaamisesta ja kulttuurista syntyville matkailutuotteille
 - kestävän kehityksen periaatteiden ja käytännön toimintamallien osaaminen
 - Green Care –toimintamallit käyttöön
 - Luomu-Lappi –sertifiointi?
 - sitoutuminen kuntastrategian linjausten mukaisiin hankkeisiin
- * Luontomatkailuinfran kärkihankkeiden suunnittelu ja toteutus
 - Tuomaanpalon loma-asuntomessuprojekti / muut kestävän matkailurakentamisen alueet
 - rakennetun ympäristön visuaalinen ilme vastaa luontomatkailuimagoa
 - Lappi-vision ja kestävän kehityksen mukainen rakentaminen
 - autenttisuus, paikallisuus, luonnon ja aitouden korostaminen
 - ympäristötietoisuus, ekotehokkuus
 - luonnon ja rakentamisen harmonia
 - Oloksen luontoliikuntalajien toimintapuisto ja ensilumen harjoittelukeskus
 - Pallas– Yllästunturin kansallispuisto—Pallas kestävän luontomatkailun ”kansanopiston” keskuksena

Vastuutahot matkailukoordinaattori (elinkeinosihteeri), elinkeinoasiamies, elinkeinolautakunta tekninen johtaja, tekninen lautakunta, sivistysjohtaja, sivistyslautakunta kunnanjohtaja, kunnanhallitus, kunnanvaltuusto metsähallitus / luontopalvelut, yritykset

Mittarit

- yritys- ja ympäristövaikutusten arviointiprosessit ovat arjen työkaluina
- yrittäjyys- ja kotiseutukasvatus sekä kestävä kehitys ovat osa opetusta
- kestävän kehityksen toimintamallit on otettu käyttöön
- kunta on lähtenyt toteuttamaan luontomatkailuinfran kärkihankkeita

**Euroopan
puhtainta ilmaa
— puhdas ja hyvin-
hoidettu ympäristö**

8. KESTÄVÄN LUONTOMATKAILUN IMAGOA JA SISÄLTÖÄ TUKEVAT KEHITTÄMISTOIMET

Pitkäjänteinen ja elinkeino- ja matkailustrategioita toteuttava hankepaletti

- * Kestävän luontomatkailun tuotteistamista tukevien hankkeiden edistäminen
 - strategisina teemoina Hyvinvointi, Kulttuuri, Kesä ja Talvi (sisältyvät myös Suomen matkailustrategiaan vuoteen 2020)
 - painopistealueina: suomalainen paikallinen ruoka, hiljaisuus sekä kulttuurin ja luonnon yhdistäminen
 - kesä-, kalastus-, retkeily- ja hyvinvointimatkailun tuotekehitys
 - hyvinvointimatkailu ja luonnontuotteet
 - paikallinen kulttuuri ja kylät kahdeksan vuodenajan tapahtumissa
 - innovaatioita kestävään luontomatkailuun ja arktisiin olosuhteisiin (esim. Vähähiilisyys matkailussa — läpileikkaava teema EU:n rakennerahasto-ohjelmassa)
- * Mukana olo seudullisissa, alueellisissa ja kansainvälissä kehittämishankkeissa
 - Metsähallitus: Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kehittäminen
 - Kylästä kylään hankeperhe
 - Pallas-Ylläs Charter, II-vaihe
 - Tunturi-Lapin seutukunta
 - yhteinen kalastusmatkailun kehittämishanke, isäntäkuntana Kolari
 - Tunturi-Lapin Kehitys: Kestävän Matkailun verkosto Pohjois-Kalotille, II-vaihe
 - KKT:n tulevat hankkeet: kylien ja elinkeinojen kehittäminen
 - Nordreisa & Muonio
 - Ystävyyskuntayhteistyö
 - Torniolaakson neuvosto
 - Torniolaakson pohjoinen elinkeinoryhmä ja yhteiset hankkeet
 - Arktisten alueiden yhteistyö
 - Pohjois-Kalotin / Barentsin alueen yhteistyö

Vastuutahot matkailukoordinaattori (elinkeinosihteeri), elinkeinoasiamies, elinkeinolautakunta tekninen johtaja, tekninen lautakunta, sivistysjohtaja, sivistyslautakunta kunnanjohtaja, kunnanhallitus, kunnanvaltuusto
hankekumppanit: organisaatiot ja yritykset

Mittarit - hankepalettiin valittuja hankkeita on käynnistynyt ja niitä on toteutettu suunnitelmallisesti

**Yhteistyön voimaa
Tunturi-Lapissa
ja pohjoisessa
yli rajojen**

Strategian jalkauttaminen ja seuranta

- Muonion Matkailustrategia on tärkeää jalkauttaa osaksi jokaisen muoniolaisen matkailutoimijan arkielämää sekä samalla sitouttaa kaikki tahot jatkossa päivittämään strategia-asiakirjaa niin että se säilyy elävänä itse kunkin toimintaa ohjaavana käsikirjana
- **Strategian toteutumisen seuranta ja suunnan tarkistaminen tarvittaessa**
 - elinkeinolautakunnan rooli on ohjata strategian toimenpiteiden toteuttamista vuosisuunnitelmatasolla sekä seurata toimenpiteiden edistymistä kokouskalenterin mukaan
 - elinkeinolautakunta raportoi kunnanhallitukselle matkailustrategian toimenpiteiden toteutumista budjettivuositain talousarvion tekemisen yhteydessä tai erikseen sovittavan raportointiaikataulun mukaan
 - matkailustrategian painopistealueiden suuntaa ja toimenpiteitä tarkistellaan valtuustokausittain
- **Matkailustrategian päivittäminen**
 - Muonion matkailustrategian päivitys tehdään yhdessä kaikkien matkailutoimijoiden kanssa vuosien 2018-19 aikana
 - tavoitteena on, että päivitetty strategia on valmis 2020

Vastuutahot matkailukoordinaattori (elinkeinosihteeri), elinkeinoasiamies, elinkeinolautakunta, kunnanjohtaja, kunnanhallitus
strategian päivittämisessä myös kunnanvaltuusto

Muonion koulun 2-luokkalaisen Moonan piirustukseen kuuluu teksti:
"Haluasin että täällä Muoniossa Ilttitiellä vuonna 2020 asuisi joku."